

TARQUINIUS COLLATINUS ELHAGYJA RÓMÁT

Rómában megszűnt a királyság. Vezetőket választott ugyan a nép - mivé is lett volna e nélkül? -, de vigyázott, hogy a hatalom egy ember kezében se váljék zsarnoksággá. Tarquinius Superbus kiűzetése után minden évben két-két *konzult* választottak, ezek megosztották maguk között a hatalmat, és ellenőrizték egymást. Mellettük az atyák testülete, a szenátus döntött az állam ügyeiben. A konzulok és a szenátus álltak a római köztársaság élén. Az első konzulok Lucius Junius Brutus, a királyok elűzője és a szegény Lucretia férje, Tarquinius Collatinus voltak.

Hanem a Tarquinius név a városban annyira gyűlölt volt, hogy ha más kifogást nem is találtak Collatinus személye ellen, hiszen ő maga is áldozata volt az egyik Tarquiniusnak, a gaz Sextusnak, a nevét kifogásolták. Úton-útfélen ilyeneket lehetett hallani:

- Nem kell nekünk Tarquinius, még konzulnak sem. Azok nagyon is hozzászórtak a zsarnokoskodáshoz.

- Kezdte Tarquinius Priscus, utána Servius Tullius uralkodott, de Tarquinius Superbus, mintha az uralom az ő családjának lenne jogos öröke, bűn és erőszak árán magának szerezte meg. Most, hogy elűztük Superbust, Collatinust ültessük a nyakunkba?

- Sehogy sem tetszik ez nekünk. A Tarquiniusok mind zsarnokok.

Eleinte csak titokban suttozták, de lassan az egész várost ellepték az efféle szóbeszéddek. Nem maradtak ezek titokban Brutus előtt sem, aki végül is a gyanakvó, felizgatott népet gyűlésbe hívta össze. Azzal kezdte a népgyűlést, hogy felolvasta a nép esküjét, melyet Tarquinius Superbus kiűzetésekor tett:

- "Nem fogjuk tűrni, hogy valaha valaki is királykodjék Rómán, sem azt, hogy olyasmi történjék, ami veszélyezteti szabadságunkat." - Majd így folytatta: - Ezt az esküt, polgárok, minden erőnkkel meg kell tartanunk. Mindaz, ami erre vonatkozik, nekünk életbevágóan fontos. - Aztán lassan Collatinus felé fordult. - Nem szívesen beszélek konzultársam ellen, és nem is beszélnék, ha nem kötelezne erre hazaszeretetem. Mert, polgárok - mondjuk ki őszintén -, a római nép még mindig nem szerezte meg maradéktalanul a szabadságát. Hogy miért? Mert királyi vér, királyi név van még mindig jelen államunkban, sőt magában a legfőbb hatalomban is. Ez aggaszt minket, ez valahogy ellene mond a szabadságnak. Nos, Lucius Tarquinius Collatinus, felszólítlak téged itt a nép előtt, szabadíts meg bennünket saját jószántadból ettől az aggodalomtól! Bevalljuk, nem felejtettük el, hogy tevékenyen részt vettél a királyok elűzésében, és ezzel nagy jót cselekedtél. De arra kérünk, fokozd jószágodat, és üzd

el innét a királyi nevet is! Nyugodt lehetsz: vagyondat nemcsak tisztességgel megadják polgártársaid - én kezeskedem érte -, de ha valaminek híjával vagy, azt bőkezűen pótolják is. Jó barátként távozz! Lehet, hogy ez az aggodalom alaptalan, de akkor is szabadítsd meg tőle a várost, mert nyugodtak igazán csak akkor leszünk, ha a Tarquinius-család egyetlen tagja sem él államunkban.

Collatinus válaszolni próbált, de olyan meglepő, olyan váratlan volt ez a helyzet, hogy eleinte nem talált szavakat. Amikor aztán magához térve beszélni kezdett, az állam előkelői, az atyák köréje sereglettek, és kérlelni kezdték, hogy tegye meg, amit Brutus javasol. Egy ideig úgy látszott, hiába mondanak neki bármit, nem fogadta el, azt hangoztatva, hogy ő nem tehet arról, hogy mi a neve, és ő egész életével, minden tétével bebizonyította, hogy híve a köztársaságnak, és ha ő most elmenne Rómából, azzal beismerné, hogy bűnös, és a Tarquiniusokkal tart. Így védekezett. Már-már úgy tűnt, mintha nem lehetne ezt a kérdést békésen elintézni, amikor az idős és rendkívül tekintélyes Spurius Lucretius, tulajdon apósa, a szerencsétlen Lucretia apja, szólt hozzá:

- Hagyd az érveket! Ne vedd semmibe a közvéleményt! Itt mindenki azt kívánja, hogy távozz, tehát távoznod kell!

Ez hatott. A konzul lemondott tisztségéről, annál is inkább, mert ki volt téve annak a veszélynek, hogy egy év múlva, mikor konzulsága lejár, mint magánemberrel ugyanez történhetik, elveszítheti vagyont is, és ki tudja, még milyen bajnak teszi ki magát? Lemondott hát, és nem sokkal később, mindenét magával vive, elköltözött Laviniumba.

Brutus aztán a szenátus elé terjesztette javaslatát, melyet a nép is elfogadott:

- Mindazokat, akik a Tarquinius-nemzetséghez tartoznak, tekintsük számkivetetteknek.

Majd összehívta a centuriákat, választást hirdetett, hogy ki legyen az ő konzultársa. A nép választása Publius Valeriusra esett, aki hűséges fegyvertársa volt a királyok elűzésében, a szabadság kivívásában.